

Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Behandles i utvalg

Kontrollutvalget i Tydal kommune

Møtedato

02.03.2023

Saknr

01/23

Saksbehandler Eva J. Bekkavik

Arkivkode FE-037, TI-&58

Arkivsaknr 22/43 - 11

Forslag til vedtak

Kontrollutvalget tar rapporten til orientering og legger den frem for kommunestyret med følgende innstilling:

1. Kommunestyret tar rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS til orientering.
2. Kommunestyret ber kommunedirektøren legge til rette for:
 - At kommunestyret kan vedta en eierskapsmelding i henhold til kommunelovens § 26-1 i inneværende valgperiode.
 - At eierskapsmeldingen, i kommende valgperioder, blir lagt frem for kommunestyret innen ett år etter konstituerende møte.
 - At kommunestyret tar opp til diskusjon behovet for å fastsette retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal vedtas i selskapenes eierorgan.
 - At kommunestyret tar opp til diskusjon om det bør kreves retningslinjer for valgkomitéens arbeid i selskaper hvor kommunen har eierinteresser
3. Kommunestyret ber kommunedirektøren gi kontrollutvalget skriftlig tilbakemelding om hvordan punkt 2 i vedtaket er fulgt opp innen 15.08.2023.

Vedlegg

Rapport fra eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Høring i forbindelse med eierskapskontroll - Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS

Saksopplysninger

Kontrollutvalget og kommunestyret har gjennom utarbeidelsen og vedtak av plan for eierskapskontroll 2020-2024, lagt premissene for eierskapskontrollarbeidet ut 2024.

På kontrollutvalgets møte 19. mai 2022 (sak 13/22) bestilte utvalget en eierskapskontroll av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS.

Revisor har utarbeidet følgende problemstillinger for eierskapskontrollen:

Utøver kommunen eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS i tråd med kommunestyrets vedtak, lovkrav og etablerte normer for god eierstyring?

1. Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?
2. Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?
3. Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?
4. Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Metode

Revisjonen har hentet data fra intervju og dokumentgjennomgang. Det er gjennomført intervju med ordføreren for å få kjennskap til hvordan eierstyringen utøves. Revisor har gått gjennom kommunens eierskapsreglement og politiske saker relatert til eierstyringen av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Det er også stilt spørsmål via epost og telefon til selskapet og kommunens servicekontor.

Revisors vurderinger

Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?

- Selskapsavtalen for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS tilfredsstiller kravene til innhold etter IKS-loven.
- Gjeldende selskapsavtale har blitt behandlet og vedtatt av kommunestyret i Tydal. Revisor har imidlertid merket seg at dette skjedde nesten ett og et halvt år etter representantskapets behandling. Dette skyldtes en forglemmelse fra selskapets side, men etter revisjonens vurdering bør kommunens eierrepresentant holde et øye med at slike saker blir fulgt opp. Vi har også merket oss at selskapet ikke har mottatt vedtak for den reviderte selskapsavtalen fra alle de andre eierkommunene, og at denne avtalen ikke er signert. Revisor legger til grunn at manglene blir fulgt opp fra selskapets side.
- Kommunestyret har ikke behandlet noen eierskapsmelding i inneværende valgperiode, og har så langt dermed ikke innfridd kravet i kommuneloven.
- Eierskapsreglementet fra 2016 har ingen omtale av Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS. Dette synliggjør behovet for å revidere styringsdokumentet

Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?

- Tydal kommune ivaretar kravet i IKS-loven om at kommunestyret selv skal oppnevne medlem og varamedlem til representantskapet for fire år.
- Kommunen følger KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentanter.
- Kommunikasjonen mellom eierrepresentanten og kommunestyret praktiseres på en forutsigbar måte. Revisjonen savner imidlertid retningslinjer for når eierrepresentanten må innhente særskilt mandat for saker som skal behandles i eierorganet.
- Revisjonen har fått bekreftet at Tydal kommune har vært representert i representantskapsmøtene de tre siste årene. Revisjonen har merket seg som positivt at selskapet vil endre sin praksis, og føre deltakerlisten inn i protokollene.
- Selskapet har etablert rutiner for at lovpålagte saker etter IKS-loven blir behandlet i representantskapet.

Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?

- anbefalingen fra KS om å supplere møter i representantskapet med mer uformelle eiermøter blir ikke fulgt opp. Utfra virksomhetens art og kommunens eierandel, har revisjonen forståelse for at eiermøter ikke blir prioritert for dette selskapet.
- Regnskap og årsberetning for Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS blir gjort tilgjengelig for kommunestyret som referatsak. Vurdert opp mot selskapets betydning for Tydal kommune, ivaretar dette etter revisors mening KS-anbefalingen om at kommunestyret bør få en årlig rapport om selskapets status.

Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

- Kravet i IKS-loven om at styret skal velges av representantskapet blir fulgt.
- KS-anbefalingen om at selskapsavtalen bør ha en bestemmelse om valgkomité er oppfylt.
- Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors vurdering kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring.
- Tydal kommune har retningslinjer som sier at det er uheldig at styremedlemmer sitter i kommunestyret eller er kommunale ledere. Dette blir etterlevd i Nord-Trøndelag Kriesesenter IKS for kommunens del. Når eierorganet velger styremedlemmer, bør det også være bevissthet om mulige rollekonflikter hos de andre eierkommunene. Etter revisjonens vurdering er kommunens eierrepresentant tilstrekkelig bevisst på dette.

Revisors konklusjon

Har kommunestyret lagt føringer for hvordan eierskapet skal utøves?

Revisjonen konkluderer med at dette er mangelfullt, ettersom Tydal kommune ikke har noen oppdatert eierskapsmelding. Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS er ikke omhandlet i eierskapsreglementet fra 2016, og kommunen har så langt ikke oppfylt lovkravet om å behandle og vedta en eierskapsmelding minst én gang i valgperioden. Kravet om at kommunestyret selv skal vedta selskapsavtaler for interkommunale selskaper er derimot innfridd.

Utøves eierskapet i tråd med IKS-loven og kommunestyrets føringer?

Eierskapet i Nord-Trøndelag Kriesenter utøves i tråd med IKS-loven. Dette bygger revisjonen på at kommunestyret har oppnevnt eierrepresentant, at myndigheten som eier utøves gjennom deltakelse i representantskapets møter, og at representantskapet har behandlet lovpålagte saker. I tillegg har vi merket oss som positivt at KS-anbefalingen om at sentrale folkevalgte bør oppnevnes som eierrepresentant, er oppfylt.

Ettersom selskapet ikke er omfattet av eierstrategien fra 2016, har ikke kommunestyret gitt noen særskilte føringer for utøving av eierskapet. Revisjonen er imidlertid innforstått med at den marginale eierandelen og beskjedne betydningen for kommunens oppgaveløsning ikke gir grunn til stor oppmerksomhet rundt selskapet. Sett i denne sammenhengen mener vi at dialogen mellom eierrepresentant og kommunestyre blir tilstrekkelig ivaretatt. Revisjonen savner imidlertid noen generelle retningslinjer for hvor langt eierrepresentantens myndighet strekker seg dersom eierorganet skal behandle saker av uvanlig karakter, og når det eventuelt må innhentes særskilt mandat.

Er kommunikasjonen mellom eieren og selskapet i tråd med prinsippene for god eierstyring?

Sett i forhold til selskapets betydning for Tydal kommune, mener revisjonen at kommunikasjonen med selskapet er i tråd med prinsippene for god eierstyring.

Som et virkemiddel for god eierstyring anbefaler KS at formelle møter i eierorganene blir supplert med mer uformelle eiermøter. Nord-Trøndelag Kriesenter IKS har ikke tradisjon for slike møter, og revisjonen har forståelse for at Tydal kommune ikke har sett et slikt behov for sin egen del. Revisjonen mener også at rutinene for å gjøre årsmeldinger og årsregnskap tilgjengelig via referatsaker for kommunestyret på en tilstrekkelig måte ivaretar anbefalingen om selskapsrapportering til eieren.

Skjer utvelgelsen og valg av styremedlemmer i tråd med lovkrav og anbefalinger?

Revisjonen konkluderer med at lovkrav og anbefalinger fra KS i hovedsak blir etterlevd. Det er nedfelt i selskapsavtalen at styremedlemmer skal oppnevnes av representantskapet etter innstilling fra en valgkomité. Eierskapsreglementet for Tydal kommune har klare føringer for å forhindre inhabilitet og rollekonflikter for styremedlemmene.

Representantskapet har ikke fastsatt noen retningslinjer for valgkomitéens arbeid. Etter revisors mening kunne slike retningslinjer bidratt til å styrke kommunens eierstyring. Uten at det har direkte betydning for Tydal kommune, har revisjonen også merket seg at andre eierkommuner har styremedlemmer i Nord-Trøndelag Kriesenter IKS med dobbeltroller.

Revisor anbefaler Tydal kommune å:

- Behandle en eierskapsmelding som tilfredsstillende kravene i kommuneloven før utløpet av valgperioden.
- Vurdere behovet for å fastsette retningslinjer for hvilke typer saker som må behandles i kommunestyret før de skal vedtas i selskapenes eierorgan.
- Vurdere om det bør kreves retningslinjer for valgkomitéens arbeid i selskaper hvor kommunen har eierinteresser.

Vurdering

Sekretariatet mener at revisor har svart ut problemstillingene som var satt for eierskapskontrollen og at rapporten gir nyttig informasjon om kommunens eierstyring.

Konklusjon

For at saken skal bli best mulig opplyst, ble kommunedirektøren invitert (brev av 13.02.2023) til å kommentere forhold i rapporten som tilhører kommunedirektørens ansvarsområde, eksempelvis revisors konklusjoner og anbefalinger.

Sekretariatet har ikke mottatt noen kommentarer fra kommunedirektøren innen fristen for å sende ut sakspapirene til kontrollutvalget.

Sekretariatet har tatt med ett kulepunkt i tillegg til revisors anbefalinger i forslag til vedtak punkt 2.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta rapporten til orientering og legge den frem for kommunestyret med forslag om at kommunedirektøren følger opp punkt 2 i vedtaket